

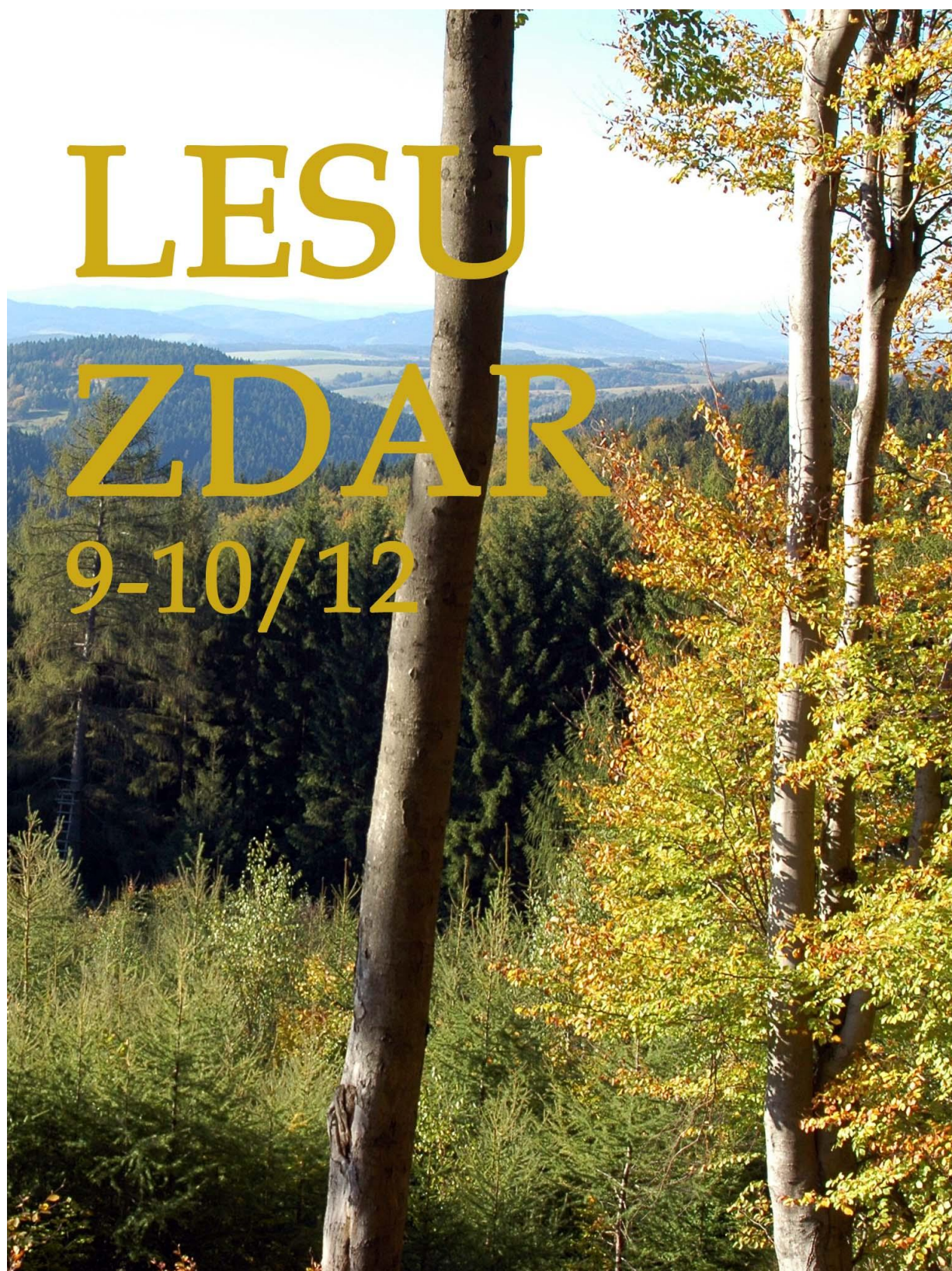

Foto-obálka: petr grepl

Lesníci na Jablunkovsku mění dřevinnou skladbu lesa

Jablunkov a jeho nejbližší okolí se může právem pyšnit krásami živé i neživé přírody. Jednou z rozhodujících složek živé přírody jsou zdejší lesy.

Budeme-li více zvědaví, jak asi zdejší lesy vypadaly dříve, než je člověk vědomě či nevědomě začal přetvářet ke svému obrazu, pak z různých historických i současných badatelských pramenů opírajících se o prokazatelná fakta zjistíme, že se stav lesa tenkrát co do dřevinné skladby naprosto lišil od stavu dnešního. Nutno podotknout, že těmito změnami prošly vlastně téměř veškeré středoevropské lesy, nejen lesy

Jablunkovska.

V období před cca 250 až 300 lety byla skladba dřevin ve zdejších lesích přibližně taková: jedle spolu s bukem byly dřevinami naprosto převažujícími. Jejich podíl se odhaduje na 80 %, přičemž podíl jedle a buku byl více méně vyrovnaný. Další hlavní dřevinou zde byl smrk, jeho podíl dosahoval cca 15 %. Zbýlých 5 % tvořily dřeviny jako javor klen, jasan, jilm, v nejnižší položených lokalitách pak i dub. Pro toto období jsou zcela neznámé introdukované (nepůvodní) dřeviny jako např. douglaska, smrk pichlavý nebo jedle obrovská. A jaká je druhová skladba zdejších lesů dnes? A jaký trend přeměn druhové skladby můžeme dnes pozorovat?

Odpověď na tyto otázky najdeme v lesních hospodářských plánech pro lesní celek Jablunkov, které v desetileté periodě zachycují skutečný stav lesa, tudíž i jeho aktuální druhovou skladbu.

Podívejme se blíže na poslední ch 30 let. V roce 1990 se veškeré jehličnaté dřeviny podílely cca 75 % na tvorbě lesních porostů, listnaté pak z 25 %. V roce 2000 už podíl jehličnanů klesl na 72 %, adekvátně se navýšil podíl listnáčů na 28%. Rok 2010 pak opět zaznamenává pokles podílů jehličnanů a to na 67 %, podíl listnáčů už dosahuje 33 %. Pokud budeme považovat smrk a buk za jakési reprezentanty jehličnanů a listnáčů, pak podíl těchto dvou hlavních dřevin ve zdejších lesích v posledních 30 letech vypadal následovně: smrk – rok 1990 cca 70 %, rok 2000 cca 69 %, rok 2010 cca 64 %, buk – rok 1990 cca 20 %, rok 2000 cca 24 %, rok 2010 cca 28 %.

Jsem přesvědčen, že trend posledních 30 roků jasně dokládá, že k postupné přeměně druhové skladby zdejších lesů ve prospěch listnáčů dochází, i když někomu by se tato přeměna mohla zdát poněkud pomalá. Nicméně musím podotknout, že uváděná čísla podílů smrku a buku zachycují stav

lesa v jeho všech věkových stádiích, to znamená, že podíl těchto dřevin na tvorbě porostů je sledován od nejmladších až po ty nejstarší porosty. Určitě stojí za zmínku i podíl jedle v daném období. V roce 1990 byl její podíl na tvorbě porostů cca 1 %, nezměněný stav byl i v roce 2000, v roce 2010 pak její podíl stoupl na 1,5 %.

Podíváme-li se na dřevinnou skladbu v porostech nově založených např. v posledních 15 letech, pak podíl jednotlivých dřevin je zde přibližně takovýto: smrk – 38 %, buk – 49 %, jedle – 5,5 %, dub – 2 %, klen – 1,8 %. Tato čísla už jasně naznačují zrychlený trend druhové přeměny jablunkovských lesů.

Osobně zaznamenávám při různých diskuzích a dosti často i ve sdělovacích prostředcích, že lesníci pořád nejraději sázejí a pěstují smrk. Dělají to snad prý jen proto, že tato dřevina je ekonomicky pro ně nejzajímavější. Je pravda, že smrk je i dnes pro lesníky skutečně ekonomicky zajímavý. Nicméně dle mého názoru není vůbec pravda, že zdejší lesníci nevěnují pozornost i ostatním dřevinám, především pak buku a jedli.

I přes daleko větší ekonomickou i pěstební náročnost buku a jedle (ale i ostatních listnáčů), jsou tyto dřeviny v posledních cca 20 letech stále více vnášeny do lesních porostů. Je potřeba si uvědomit, že výsledek zalesnění například jedlí, bude pro návštěvníka lesa na první pohled patrný přibližně za 10 až 15 roků. Do této doby se mnohý z nás může ptát, jestli na vykácené ploše lesa vlastně něco nového roste. Kdo ale chce skutečně změnu dřevinné skladby zdejších lesů pozorovat, a kdo neočekává, že za několik roků zde budou lesy vypadat tak, jak asi vypadaly před několika stovkami let, pak musí přiznat, že ze strany lesníků je zde věnováno velké úsilí směřující právě ke změně druhové skladby.

Platí, že les roste 100 let. Nikdo proto nemůže očekávat, že ke skutečné a zásadní druhové změně lesa na celé jeho ploše dojde dříve, než právě za 100 let.

*Ing. František Lipowski,
lesní správce*

Lesní park Klimkovice

Ve spolupráci občanského sdružení „Čisté Klimkovice“ a Lesů ČR se již druhým rokem rozvíjí projekt

Lesního parku Klimkovice, který se nachází u areálu Sanatorií Klimkovice. Tento lesní park je zaměřen především na dětské návštěvníky, ale mohou zde získat nové informace i příslušníci starší generace.

Původní myšlenkou parku bylo napomoci snížení emisí vypouštěných do ovzduší z lokálních topenišť. Toho mělo být dosaženo působením na obyvatele kombinací hracích a informačních

prvků zasazených do lázeňského lesa. Z původní myšlenky se však postupem času zrodil bezbariérový ekologický park nedaleko Ostravy.

Lesní park Klimkovice se sestává z naučné bezbariérové stezky, podél níž jsou umístěny informační panely, jež jsou tematicky zaměřeny na procesy v přírodě a vliv člověka na kvalitu ovzduší. Tyto panely hravou formou upozorňují na jednoduché změny v našem chování, které mohou přispět ke snížení emisí, ale také představují místní les, jeho složení, postupný růst a zejména funkce. Podél naučné stezky jsou umístěny esteticky zpracované herní prvky z přírodního materiálu, které mají charakter relaxačních a posilovacích sestav. Tyto prvky jsou citlivě umístěny do okolního prostředí a podporují v dětech tvořivost a obratnost. Návštěvníci především z řad dětí si mohou na umístěné akustické prvky zaklepat, přičemž každý prvek vydává jiný tón. To rozvíjí především rytmiku a hudební sluch. Jiné prvky slouží k fyzické aktivitě dětí, která rozvíjí i jejich schopnosti psychické. Za zmínku stojí také herní prvky, které u dětí podporují rozvoj jemné motoriky. Jako možnost odpočinku jsou zde vybudovány dva altány, z nichž jeden je pojat jako energetická pyramida. V tomto altánu díky jeho unikátnímu tvaru a umístění dochází k hromadění pozitivní energie a k jejímu přenosu na návštěvníky. Lesní park Klimkovice slouží především jako místo k procházkám lázeňských hostů, ale stále více je tato lokalita využívána také ke krátkodobé rekreaci lidí z přilehlé ostravské aglomerace. Vzhledem k návaznosti značených turistických tras a cyklotras je tato lokalita vhodná k aktivnímu odpočinku pro fyzicky méně i více zdatné návštěvníky. V současné době je zpracovávána II. etapa Lesního parku Klimkovice. Ta spočívá ve vytvoření lesního okruhu přístupného i pro osoby na vozíku. Na této trase budou umístěny odpočívadla, informační tabule a interaktivní prvky zpestřující pohyb lesem. I nadále budou podél trasy umístěny herní prvky a prolézačky pro děti. Lesní okruh povede zajímavým a kontrastním prostředím, kde se střídá jak druhová skladba porostů, tak jejich věkové složení. Proto bude moci návštěvník spatřit jak jehličnaté, tak listnaté, mladé i staré porosty.

Relaxačně-zábavní naučné centrum bylo možné vybudovat díky [Programu 2020](#). Bude sloužit k rekreaci jak lidem z blízkého okolí, tak návštěvníkům lázeňského města Klimkovice, a zároveň je bude informovat o aktuální problematice ostravského regionu.

Odborný seminář na Lesní správě Jeseník

Lesy České republiky, s.p., Lesní správa Jeseník spolu s Jesenickou lesnickou společností a Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Strnady, Výzkumnou stanicí Opočno,

zorganizovaly 17. září 2012 v Bělé pod Pradědem odborný seminář „Pěstování lesa ve vyšších horských polohách“.

Odborný seminář, jehož se zúčastnilo celkem 42 posluchačů z řad pracovníků LČR, LS Hanušovice, LS Jeseník, LS Loučná n. D., LS Javorník, KŘ Šumperk, Městských úřadů Jeseník, Zlaté Hory a Správy CHKO Jeseníky, zahájil lesní správce Ing. Jiří Pňáček, Ph.D. spolu

s vedoucím Výzkumné stanice Opočno Doc. Ing. Antonínem Juráskem, CSc.

V jednotlivých vystoupeních sdělili přednášející výsledky a doporučení vycházející z výzkumné činnosti při řešení projektů NAZV QH 92062 „Udržení stability a biodiverzity horských populací smrku ztepilého“, NAZV QH 91072 „Role lesních dřevin a pěstebních opatření v procesu formování půdního prostředí lesního ekosystému“ a řešení výzkumného záměru MZe 0002070203 „Stabilizace funkcí lesa v antropogenně narušených a měnících se podmínkách prostředí“.

Sborník, který obdržel každý účastník semináře, vydal VÚLHM, v.v.i., Výzkumná stanice Opočno, obsahuje následující příspěvky:

- Antonín Jurásek, Jan Leugner
Specifika pěstování a využití sadebního materiálu smrku ztepilého pro horské oblasti
- Jan Leugner, Antonín Jurásek
Pěstební péče v mladých porostech smrku vyšších horských poloh
- Jiří Novák, Marian Slodičák, David Dušek
Pěstební péče v mladých porostech smrku ve vyšších horských polohách
- Marian Slodičák, Jiří Novák
Zásady rozčleňování lesních porostů
- Dušan Kacálek, Marian Slodičák, Jiří Novák
Pěstební postupy k biologické melioraci narušených lesních půd

a popis dvou exkurzních ukázek:

- Jan Leugner, Antonín Jurásek
Výběr jedinců s různou strategií růstu při prvních výchovných zásazích
- David Dušek, Jiří Novák, Marian Slodičák
První výchovné zásahy ve smrkových porostech na stanovištích horských poloh

Odborný seminář, včetně venkovní exkurze, byl veden na vysoké odborné úrovni, za což patří poděkování přednášejícím z VÚLHM, Výzkumné stanice Opočno a organizátorům z Lesní správy Jeseník a Jesenické lesnické společnosti.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

Nejvýznamnější rašeliniště Jizerských hor zařazena na seznam mokřadů mezinárodního významu

Jizerská rašeliniště na horním toku Jizery byla začátkem září zařazena na seznam mokřadů

mezinárodního významu pod názvem Horní Jizera (Jizera Headwaters). Jedinečný „mokřad“ v Jizerských horách je 13. lokalitou v České republice ze čtrnácti v současné době zapsaných.

Mokřady mezinárodního významu chrání takzvaná Ramsarská úmluva (Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy ptactva). Význam

mokřadů je mimořádný a v celém světě jich výrazně ubývá, proto je důležité tyto lokality chránit. V současné době je v tomto seznamu evidováno celosvětově 2 053 lokalit. Zařazení jizerskohorských rašelinišť potvrdilo jejich význam a unikátnost v mezinárodním srovnání.

Mokřad „Horní Jizera“ o celkové rozloze 2 303 ha má v konečné podobě dvě části. Větší územně vymezená lokalita zahrnuje pánev horního toku Jizery s nejrozsáhlejším komplexem rašelinišť nejen v Jizerských horách, ale i v celých Sudetech. Formálně je zde území chráněno existencí národní přírodní rezervace (NPR) Rašeliniště Jizery a na ni těsně navazující přírodní rezervace (PR) Rybí loučky. Na západě je pánev řeky Jizery ohraničena Středním Jizerským hřbetem, v jehož severní okrajové části se nachází významný vrchovištní rašelinný komplex chráněný v PR Černá jezírka. V západní části navrženého území se v plochém údolí rozkládá zachovalý komplex rašelinišť převážně vrchovištního typu. Toto území je chráněno v NPR Rašeliniště Jizerky.

Druhé menší plošně vymezené území mokřadu se nachází v centrální části Jizerských hor. Zahrnuje unikátní vrcholová rašeliniště s jezírky a porosty kleče na rozvodí Severního a Baltského moře. Rašeliniště jsou chráněna v pěti maloplošných zvláště chráněných územích. Okolí lokalit je turisticky hojně navštěvované. Nejznámější veřejnosti je vrchoviště v PR Na Čihadle, pro které je charakteristické velké množství rašelinných jezírek. Další rašelinné loučky s typickou flórou a faunou jsou zahrnuté v PR Klečové louky a v přírodních památkách Vlčí louka, U posedu, Na kneipě.

Mokřady evidované v mezinárodním seznamu nenavyšují stupeň ochrany v již tak systematicky chráněném území, ale naopak zvyšují význam a hodnotu těchto rašelinišť.

Bleskové povodně – fenomén dnešní doby

Povodně a povodňové škody jsou fenoménem, který od devadesátých let minulého století stále častěji a ve větší míře komplikuje život lidí v blízkosti vodních toků a způsobuje značné škody jak na majetku správce toků, tak i na technické infrastruktuře v území a majetku fyzických i právnických osob.

Správa toků Oblast Povodí Moravy zajišťuje výkon správy drobných vodních toků a vodních děl na území povodí Moravy, tj. území krajů Olomouckého a Zlínského a části krajů Jihomoravského, Pardubického a Moravskoslezského. Dvacetpět pracovníků správy pečuje v současné době o cca 7 390 km vodních toků (z toho 880 km s provedenou úpravou koryta) a 54 vodních nádrží.

Pod pojmem „správa vodních toků“ je nutné si představit komplex různých činností, které jsou dány hlavně platnými právními předpisy (zejména zákon č. 254/2001 Sb. v platném znění a související vyhlášky) a obsahují v sobě především:

- péči o koryta vodních toků a vodní nádrže včetně zajišťování technicko-bezpečnostního dohledu, plánování a realizaci investičních i neinvestičních opatření, péči o břehové porosty
- vyjadřovací činnost k různým záměrům v území, spolupráce se správními orgány – vodoprávní a stavební úřady, činnosti na úseku evidence vodních toků a vodních děl
- povodňové prohlídky, spolupráce s povodňovými orgány, odstraňování povodňových škod

Povodně způsobují značné škody jak na majetku správce toků, tak i na technické infrastruktuře v území a majetku fyzických i právnických osob. U drobných vodních toků se jedná především o tak zvané bleskové povodně, kdy na relativně malém území naprší za krátký časový úsek značné množství vody, koryta vodních toků nejsou schopna tato obrovská množství vody pojmout a dochází k rozlivu vody mimo koryta a působení škod včetně ztráty lidských životů.

Na území Zlínského kraje došlo v posledních letech k největším povodním a povodňovým škodám (na tocích ve správě LČR s. p.) v červnu roku 2009 na okrese Vsetín – povodí Rožnovské Bečvy a podhůří Bílých Karpat. V květnu a červnu 2010 opět povodí Rožnovské Bečvy a v červnu 2011 oblast Vizovicka a Bystřice pod Hostýnem.

Jen způsobené škody na vodohospodářském majetku dosahují stovek miliónů korun. Pracovníci správy toků zabezpečují ihned při povodních okamžité nasazení techniky a provádějí zabezpečovací práce v krizovém režimu. Jejich hlavním účelem je udržení průtočnosti koryt a zabezpečení nejvážněji poškozených úseků (tak, aby byly minimalizovány další škody). Po průchodu povodňové vlny následuje celkové zjištění povodňových škod, projektování jejich odstranění a vlastní realizace oprav.

Rusava po povodni (2011)

Rusava po opravě (2011)

Tato činnost již podléhá projednání dle platných zákonů a vyhlášek (především zákony vodní, stavební a ochrany přírody) a často si toto projednání a získání potřebných povolení vyžádá značnou dobu. V současné době dokončujeme odstranění povodní z roku 2009 a 2010, odstranění povodní z roku 2011 je ve stadiu přípravy – zpracování projektové dokumentace a získání příslušných povolení. Při odstraňování povodňových škod je přihlíženo k požadavkům ochrany přírody. Úpravy koryt jsou prováděny přírodě blízkými opatřeními s využitím přírodních materiálů a tam, kde to je možné, jsou koryta toků ponechána přirozenému vývoji. Výsledná úprava je kompromisem názorů různých zájmových skupin, úřadů a správce toku a všichni nemusí být plně uspokojeni.

Důležitou činností správy toků je také protipovodňová prevence a ochrana. Ochranou před dalšími přívalovými povodněmi je především účelná organizace území v povodí vodního toku, tj. zadržení vody v krajině, omezení erozního působení vody a poslední řadě i technická opatření

- zvýšení kapacity koryt vodních toků (úpravy vodních toků),
- snížení spádu (snížení rychlosti protékající vody)
- budování objektů, které zachytí již v horních částech povodí vodu a splaveniny (suché hráze, lapače splavenin) a zpomalí odtok vody z povodí.

Je třeba si uvědomit, že vlivem klimatických změn dochází k častějšímu výskytu bleskových povodní a s tímto jevem je nutné počítat při organizaci území při územním plánování a pozemkových úpravách.

Melkovské údolí u Boskovic

Město Boskovice je turisticky proslulé romantickou zříceninou středověkého hradu, empírovým zámkem, zachovalou židovskou čtvrtí se synagogou a blízkým westernovým městečkem. Trochu stranou zájmu, a rozhodně neprávem, zůstává jeho nádherné okolí.

Vydáte-li se z Boskovic proti proudu říčky Bělé, na níž byla v 80. letech minulého století zbudovaná vodárenská nádrž, třeba po cyklotrase 5226 nebo po modré turistické trase, dostanete se poblíž vesničky Okrouhlá do půvabného Melkovského údolí. Říčka Bělá zde během tisíciletí vytvořila 50 – 100 m širokou údolní nivu s rostlinnými společenstvy podhorního luhu, vlhkých luk a mokřadů, na

svazích pak rostou smrkové a bukové lesy s modřínem. Na jaře bývá údolí plné petrklíčů.

Melkovské údolí začíná u státní silnice z Šebetova do Kořence a končí přehradní hrází. Do říčky Bělé se zde z levé strany vlévají dva potoky – Kořenecký a Višňový. V osadě Melkov mimo jiné stávala pila.

Revír Maleč v srdci Železných hor

Revír Maleč spadá pod působnost lesní správy Ledeč nad Sázavou, krajského ředitelství Jihlava. Železné hory, které leží v severozápadním výběžku Českomoravské vysočiny, patří k výrazným přírodním dominantám revíru.

Železné hory jsou protaženy ve směru SZ - JV. Nápadný je západní hřeben, který prudce klesá k řece Doubravě tzv. "Dlouhá mez" (nejvyšší bod

Vestec - 668 m n. m.). Území Železných hor je z přírodovědeckého hlediska velmi pestré, je dáno značným rozmezím nadmořských výšek (od 268 po 668 m n. m.), klimatem, vodními toky a geologickou stavbou (jsou zde útvary předprvohorní, prvohorní, druhohorní i čtvrtohorní). Tvorba těchto formací trvala 2,5 miliardy let. Vyskytuje se zde řada vzácných rostlin a živočichů, a proto byla na území Železných hor vyhláškou MŽP ČR č. 156/1991 Sb. s účinností od 1. května 1991 vyhlášena Chráněná krajinná oblast Železné hory, o rozloze 284 km². Porostní půda revíru Maleč v CHKO Železné hory zaujímá jen 265 ha.

Malou část výměry revíru (ale o to zajímavější) zaujímá lokalita přírodní rezervace Údolí Doubravy. Díky mnoha geomorfologickým jevům a typické fauně a flóře ve zbytcích původních lesních porostů byla lokalita k 28. 4. 1986 vyhlášena jako Chráněný přírodní výtvor. Později, 1. 6. 1992, byla přehlášena jako přírodní rezervace a první zóna CHKO Železné hory.

Přírodní rezervace Údolí Doubravy se nachází v katastru města Chotěboř a obcí Horní a Dolní Sokolovec. Celková výměra je 92,065 ha, z toho výměra lesní půdy je 86,30 ha, přičemž revír Maleč je na samém okraji rezervace u obce Bílek.

Nachází se v nadmořských výškách 445 až 541 m n. m. Kaňonovité údolí říčky Doubravy a Kamenného potoka je členité, prudce se svažující, kamenitého až balvanitého rázu (sklon přesahuje 30 st., ve skalách až 90 st.), pomístně se nacházejí sutě. Vývoj kaňonovitého údolí započal koncem třetihor, probíhal ve čtvrtohorách a pokračuje dodnes. Řeka Doubrava i Kamenný potok hloubí koryto v tvrdých krystalických břidlicích - rulách. V minulosti byl povrch tvořen křídovými sedimenty, v nichž řeka hloubila svůj tok. Postupem času byly tyto křídové sedimenty odplaveny a zůstalo soutěskovité údolí. Tento jev se nazývá epigeneze.

Centrální částí protéká řeka Doubrava, která pramení v okolí Radostína ve výšce 625 m n. m. a vlévá se do Labe u Záboří nad Labem v nadmořské výšce 198 m n. m. Průměrný spád řeky je 5,5 ‰. Největší spád v celé délce toku je v tomto údolí a má hodnotu 18,8 ‰. Řeka se v některých místech pravoúhle lomí. Jsou to místa tektonických puklin. V horní polovině lokality (u Bílku) má řeka největší spád. Na úseku dlouhém 1 340 m překonává výškový rozdíl 55 m. Díky tomuto převýšení jsou v řečišti časté peřeje a vodopády.

K dalším geomorfologickým útvarům řečiště patří dokonale vyvinutý „Obří hrnec“ o průměru 120cm a hloubce 35-105cm, vzniklý vířivým pohybem vody s úlomky hornin. Dnes je již 1 metr nad hladinou řeky. Svědčí o tom, že řeka neustále prohlubuje koryto. V nejbizardnější části PR se nachází skalní věž s názvem „Čertův stolek“ s puklinovou jeskyní. Naproti přes řeku se zdvihá skalní stěna, jež je ze dvou třetin své délky omývána řekou. Nazývá se Sokolohrad. Název pochází z minulosti, kdy na vrcholu stál hrad. Po něm se zachovaly jen nápadné terénní nerovnosti v místech hradního příkopu a propadlých sklepení.

Pod „Čertovým stolem“ se nachází kamenné moře, které vzniklo mrazovým zvětráváním a následným posunem po svahu dolů vlivem zemské gravitace. V těchto místech se dostaly balvany až do řeky. Kaňonovité údolí a celková orientace rezervace vůči převládajícím větrům zapříčiňuje specifické mikroklima, které je v zářezu koryta odlišné od toho ve vrcholových polohách. Rovněž zásadní vliv zde má expozice a sklon svahu.

Na nepřístupných lokalitách se zachovala původní společenstva smrku, jedle, buku a javoru klenu ve věku i 120 let, na extrémních lokalitách jsou reliktní a kyselé bukové bory. Vyskytují se zde chráněné rostliny, např. měsíčnice vytrvalá, nebo kaprad' rozložená, z živočichů skorec vodní a ledňáček říční.

Součástí rezervace je i hojně navštěvovaná naučná stezka. Turisté procházející rezervací, jsou na vhodných místech informováni tabulemi s různými tématy. Lokalita je dobře přístupná vlakem z Bílku nebo z Chotěboře.

Pokud tento kraj navštívíte, chovejte se k přírodě slušně. Je přece v zájmu nás všech chránit přírodní hodnoty.

Ing. Josef Pilař

Svědkové kalamit v okolí Světlé nad Sázavou

Při toulkách po lesích v okolí Světlé nad Sázavou si můžete všimnout kamenných pomníčků ve tvaru patníku či placatého kamene, na kterých je vytesáno VS (větrná smršť) a letopočet nebo MNIŠKA a letopočet. Tito kamenní svědci upozorňují na dvě za sebou jdoucí kalamity ve dvacátých letech minulého století. Nejdříve přišla mnišková kalamita (na Ledečsku a Světelsku v letech 1917 až 1925), dílo zkázy pak dokonala následující větrná smršť.

Bekyně mniška je noční motýl, jehož housenky požírají převážně jehličí stromů a tím způsobují jejich uhynutí. Napadají nejvíce husté smrkové porosty ve stáří 40 – 60 let, v nadmořské výšce 400 až 600 metrů nad mořem. Proti mnišce není tak snadná ochrana, jako proti kůrovci, kde je nutné vyhledat poškozené a napadené stromy a včas je odvést či odkornit nebo chemicky ošetřit.

Proti mnišce se začíná bojovat už při mýcení a zakládání nového porostu. Dbá se, aby obnovované plochy nebyly velké a aby byly druhově pestré. Myslím, že se to našim lesnickým předkům podařilo, ať již úmyslně nebo neúmyslně (nedostatek smrkových sazenic). Bekyně mniška je v lesních porostech stále přítomná. Jde ale o to udržet ji v základním stavu, aby se nepřemnožila. Likvidovat vajíčka a housenky mnišky nám pomáhá např. lesní ptactvo (sýkorky, šoupálek, brhlík, pěnkava, datlovití a jiní). Podporujeme doupné ptactvo vyvěšováním ptačích budek a ponecháváním doupných stromů (ornitology označených modrým rovnostranným trojúhelníkem). Motýly bekyně mnišky též likvidují netopýři. I jim vyvěšujeme zvláštní „placaté“ budky a ponecháváme duté stromy. Budování lesních tůní a rybníčků též prospívá odolnosti porostů vůči mnišce. Také ochrana mravenišť je součástí ochrany lesa.

Největšími přirozenými pomocníky hubení mnišky v době jejího přemnožení je parazitický hmyz a virové onemocnění tzv. polyedrie. K zjištění skutečného stavu bekyně mnišky v lesních porostech slouží lesníkům různé kontrolní metody.

Ke kontrole housenek slouží lepové pásy umístěné na obvodu stromu asi 1,5 m vysoko nad zemí. Ke kontrole motýlů se mezi stromy vyvěšují plechové desky natřené lepem, uprostřed s feromonem, vábící samečky mnišky. Propustná tkanina napnutá v rámu, umístěná pod korunami smrků zase slouží k počítání trusinek housenek žeroucích v korunách stromů.

Pokud při svých vycházkách po lese zařízení na kontrolu výskytu mnišky najdete, budeme rádi, pokud je nebudete ničit, slouží nám všem k ochraně lesa.

Ing. Josef Převor

Memoriál Richarda Knolla s Lesy České republiky, s. p.

Lesy České republiky, s. p., se věnují v rámci různých programů i činnostem, které nemají přímou vazbu na hospodaření v lesích. Jedná se o organizování a podporování nejrůznějších veřejných akcí spojené nejen s projektem „Program 2020 – zajištění cílů veřejného zájmu u LČR“. Lesní správa Vítkov v rámci této filozofie každoročně pořádá celou řadu aktivit, které mají přiblížit dětem a spoluobčanům krásu našich lesů.

Ve dnech 31. 8. – 2. 9. 2012 proběhla pod záštitou ČMMJ OMS Opava vrcholná kynologická akce — Memoriál Richarda Knolla. Jedním ze sponzorů byly i Lesy České republiky, s.p., které poskytly zázemí k této významné události a zajistily i výpomoc pro zajištění hladkého průběhu zkoušek. Zaměstnanci LS Vítkov měli na starost přípravu a organizaci disciplíny s názvem „Práce na pobarvené stopě“.

Memoriál Richarda Knolla je celostátní soutěž ohařů o titul "Všestranný vítěz ČR". Uspěje-li vítěz v I. ceně, obdrží titul CACT. Druhý nejlepší pes v I. ceně obdrží titul Res. CACT. Tituly se zadávají pro všechna plemena. Na tento memoriál se psi kvalifikují na základě nejlepších výsledků všestranných zkoušek.

Na slavnostním nástupu bylo přítomno celkem 20 nejlepších loveckých ohařů v zastoupení: 12 × Německý ohař krátkosrstý, 3 × Český fousek, 2 × Výmarský ohař krátkosrstý, 1 × Pointer, 1 × Maďarský ohař krátkosrstý a 1 × Německý dlouhosrstý ohař.

V sobotu 1. 9. 2012 začalo slavnostní zahájení Memoriálu RK v areálu překrásného zámku v Hradci nad Moravicí společným nástupem všech účastníků, sponzorů, hostů a příznivců kynologie. Po nezbytném přivítání a představení rozhodčích, vedoucích disciplín a jednotlivých účastníků se za zvuků slavnostního troubení lesních rohů a borlic všichni rozjeli na vylosovaná stanoviště prvních disciplín.

MRK je opravdu nelehká soutěž, která klade obrovské nároky nejen na připravenost psů, ale i na vůdce, rozhodčí a celou organizaci soutěže. Náročnost celého klání se nakonec projevila i na výsledkové listině, kde z původních dvaceti psů memoriál úspěšně dokončilo pouze deset. Není se

však čemu divit, protože všichni uchazeči o titul vítěze musí ve dvou dnech absolvovat celkem 30 disciplín.

K nejtěžším disciplínám patřilo:

Přinášení lišky přes překážku – činnost, kdy pes musí aportovat lišku vážící 4 – 6 kg přes vykopaný příkop 80 cm široký a 60 cm hluboký

Nahánění a dohledávka kachny v rákosí – disciplína, kde pes musí najít kachnu vhozenou 50 m do rákosí. Vůdce ani pes nevidí, kde rozhodčí kachnu do hustého porostu rákosu vhodil.

Práce na pobarvené stopě – úkol, kde pes pracuje na stopní dráze, která je dlouhá 500 – 600 kroků. Ta je pokapána maximálně 0,3l barvy (vepřové krve). Pes se nasazuje na stopu po 2 – 8 hodinách a na konci je zpravidla umístěn kus srnčí zvěře. Pes musí bezchybně vypracovat celou stopní dráhu a na posledních 200 kroků je vypuštěn samostatně. Nejlépe ohodnocené jsou práce, při kterých pes bez přestávky hlásí (štěká) a to do doby, než vůdce s rozhodčím dojdou k místu, kde se pes ozývá.

Neděle 2. 9. 2012 byla posledním dnem soutěže. Ranní mlha přivítala vůdce a jejich čtyřnohé kamarády, kteří vyrazili plnit zbývající disciplíny. Den ubíhal a v podvečerních hodinách bylo rozhodnuto. Nejúspěšnějším psem byl německý krátkosrstý ohař Hip z Ouhelí vedený panem Vladimírem Dufkem. Pes zaslouženě zvítězil s plným počtem 500 bodů a obdržel titul Vítěz České republiky 2012. Na druhé příčce se umístil německý krátkosrstý ohař Ador Liškův Liol s vůdcem Tomášem Krutinou se ziskem 494 bodů. Třetí místo obsadil český fousek Brok z Lovčických tarasů s vůdcem Ing. Jaroslavem Novotným se ziskem 483 bodů.

Lesy České republiky, s. p., upřímně gratulují všem úspěšným vůdcům i jejich pejskům k dosažení skvělých výsledků. Těšíme se na další spolupráci při pořádání společných, nejen kynologických akcí.

Ing. Jiří Groda

lesní správce LS Vítkov

Letní péče o mladé lesní porosty

Ani v letních vedrech se nezastavily práce v lese. Probíhala jedna z nejdůležitějších činností při pěstování nového lesa - ochrana mladých lesních porostů proti buření.

Lesní buřeň tvoří různé trávy, byliny a křoviny, které jsou přirozenou součástí lesních společenstev a zvyšují své zastoupení na obnovované ploše po těžbě dospělého porostu.

Jedná se například o třtinu křovištní. Tato tráva vytváří mocný drn, ohrožuje malé stromky například odebíráním vláhy a spolu s deštivým a teplým počasím pak vytváří nevhodné mikroklima. V jeho důsledku pak může dojít k rozvoji plísní a houbových onemocnění.

Stromky ohrožuje také zalehnutím, pokud by na neožnutou trávu v zimě napadala vrstva sněhu a ležela na stromcích až do jara.

Stromky, které na jaře zasadili lesní dělníci ale i ty loňské a starší je tedy potřeba chránit před negativními vlivy prostředí, aby v co nejkratší době dosáhly takových dimenzí, že mohou růst samy bez významnější podpory člověka (takzvané stadium zajištěnosti porostu). Tuto péči vyžadují téměř výhradně stromky zasazené uměle. Naopak nárosty vzniklé přirozeným nasemeněním lesních dřevin obvykle chránit není nutné. I proto je přirozená obnova lesních porostů lesníky preferovaná všude tam, kde je možná za zákonem stanovených podmínek. Dalším nepřítelem malých stromků jsou keře, které do lesa lákají mnohé návštěvníky – malina a ostružina. Zejména ostružina je velmi úpornou buřní, která dovede, není-li redukována, zahubit i relativně velké jedince. Stíněním a ubíráním životního prostoru škodí stromkům i bezy černý a červený, vrba jíva, topol osika, bříza a další druhy.

K potlačování bylinné buřně, maliny a ostružiny se používá mechanické vyžínání (dříve srpem nebo kosou, dnes převážně křovinořezy), nebo chemický postřik herbicidem. Každý z uvedených způsobů má své výhody a nevýhody, rozhodnutí o nasazení toho kterého způsobu závisí na mnoha různých okolnostech a pro každý konkrétní porost a dřevinu jej určí odborný lesní hospodář – revírník.

Některé dřeviny stačí ožnout v pruzích kolem sazenic – např. smrk, jíně – borovice, buk, dub – se ožínají celoplošně. Mechanické vyžínání patří mezi těžké a nepříjemné práce v lese. V letních měsících přesahuje často teplota vzduchu na pasekách 40 stupňů Celsia a lesní dělníky navíc obtěžuje bodavý hmyz. Nebezpečné jsou zejména vosy a sršně, které si staví hnízda v hromádkách kletu a ve starých pařezích. Každý z „lesních lidí“ – dělníků i techniků má v repertoáru minimálně jednu úsměvnou historku o tom, jak překonal osobní rekord v běhu na 100 m při úprku před rozlícenými „hmyzáky“. Rovněž je nutné postupovat opatrně, aby s buřní nebyly vyžnuty i stromečky. Obzvláště v deštivých letech, kdy buřeň naroste vysoká za velmi krátkou dobu, to není žádná legrace. I proto není lidí, kteří jsou ochotní tuto práci vykonávat a dělají ji dobře, mnoho. Stále většího významu proto v poslední době nabývá v boji s buřní použití chemických prostředků.

Moderní herbicidy nezanechávají v půdě nežádoucí zbytky a nejsou jedovaté pro lesní zvěř, ryby ani včely a další lesní živočichy. Podle použité koncentrace účinné látky růst buřeneš buď omezují – retardují, nebo buřeneš zcela zlikvidují. Retardace buřeneš se používá tam, kde je vhodné zalesnění stromky alespoň trochu stínit před pálicím sluncem. Použití chemických prostředků je na druhou stranu poměrně náročné na kvalifikaci obsluhy postřikovačů a použití správného příslušenství – trysek a jejich krytů.

Křovitá buřeneš se z kultur mladých lesních stromků buďto vysekává ručně mačetou nebo vyřezává motorovou pilou, popř. křovinořezem, přičemž mechanizované provedení již dnes dominuje. Pařízky po odstraněných škodících dřevinách se někdy natírají silnějším roztokem herbicidu k potlačení pařezové a kořenové výmladnosti, aby nebylo nutné zásah zbytečně často opakovat. Některé kultury je nutné v rámci vegetační doby ožínat vícekrát. Vlivu buřeneš kultura odroste podle typu stanoviště a dřeviny za 3 – 10 let po zalesnění.

Ochrana mladých lesních porostů proti buření je po zalesnění druhou finančně nejnáročnější činností při obnově lesních porostů. Lesní správa Černá Hora na ni ročně vynakládá 17% objemu finančních prostředků, určených na pěstební činnost.

LS Černá Hora,

Ing. Petra Závřelová

Naučná stezka Okolo Kozlu

Lesy ČR otevřely v lesích u známého západočeského zámku Kozel zcela novou naučnou stezku. Návštěvníci vůbec nejoblíbenější památky Plzeňského kraje, zámku Kozel v obci Štáhlavice, se mohou projít po nové naučné stezce s názvem Okolo Kozlu. Je dlouhá dva kilometry a vede místními lesy. Naučná stezka zvýší atraktivitu lokality a přispěje k dalšímu rozvoji turistického ruchu v regionu.

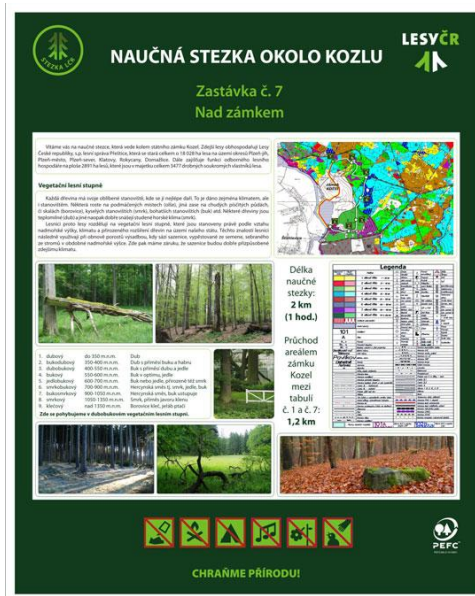

Stezku vybudoval státní podnik Lesy ČR a byla otevřena v červnu 2012. Naučná trasa má celkem sedm informačních tabulí pro děti i dospělé. Seznámí je formou čtivého textu, populárních kvízů a dotazů jak s klasickými tématy jako místní lesy, stromy, rostliny nebo živočichové; tak zaujme děti například motivem lesních strašidel a skřítků. V průběhu putování si lidé mohou na jednotlivých zastaveních ověřit či

si případně doplnit své znalosti v rozpoznávání jednotlivých druhů stromů, zvířat, ptactva a rostlin. Dozvědí se rovněž zajímavosti o funkcích lesa, ale třeba i o podmínkách, které stromy ke svému životu v jednotlivých lokalitách potřebují. Co se týká lesních skřítků a strašidel, má většina příběhů svůj původ v legendách a pověstech, které si lidé v průběhu staletí předávají z generace na generaci. Náklady na vybudování stezky dosáhly výše skoro 400 tisíc korun. Státní podnik je hradil z Programu 2020, kterým celostátně podporuje veřejně prospěšné funkce lesů. V klidu a pohodě se dá naučná stezka projít za zhruba jednu hodinu. Lesy ČR v regionu zámku Kozel ročně nově zalesní plochu

o velikosti přibližně 210 hektarů. Celková rozloha lesů, které podnik v regionu spravuje, činí více než 18 tisíc hektarů.

Nová naučná stezka Lesů ČR Okolo Kozlu vede některými místy po cestách s nově upraveným, štěrkodrtovým povrchem a nachází se na ní i několik odpočinkových míst včetně opraveného zastřešeného posezení. Navíc byly opraveny dvě dřevěné lávky přes místní vodní toky.

Reprezentační lovecký zámek Kozel založil v roce 1784 Jan Vojtěch Černín z Chudenic. Tvoří ho jednoduchá přízemní čtyřkřídla budova kolem obdélného dvora položená ve stráni nad Úslavou u Štáhlavic. Zámek německy zvaný Waldschloss nebo Jagdschloss dostal české pojmenování podle staroslovanského obětiště. Později došlo k doplnění areálu zámku o dvě dvojice dalších budov, sloužících jako kaple, jízďárna, obydlí lokajů a stáje. Zámek patřil do roku 1945 rodu Valdštejnů, nyní patří České republice. Kolem zámku se rozprostírá nádherný anglický park, který dílem zámeckého zahradníka Františka Xavera France z 2. poloviny 19. století.

Vodní nádrž „U ručiček“

Půvabný rybníček „U ručiček“ se nachází na trase naučné stezky Sedmihoří, v blízkosti Horšovského Týna asi 3 km od obce Mířkov na levostranném přítoku Křakovského rybníka. Slouží jako důležitá retenční nádrž ke kumulaci požární vody.

Původní nefunkční, zanesená nádrž byla v roce 2008 úspěšně rekonstruována, přičemž byly odstraněny sedimenty ze dna nádrže, byla opravena hráz a vystavěno nové výpustní zařízení a bezpečnostní přeliv. Od roku 2009 slouží na hrázi nádrže turistům a ostatním návštěvníkům lesa malé zastřešené odpočívadlo, které vybudovaly Lesy ČR, s. p., Lesní správa Horšovský Týn.

Nádrž U ručiček je dnes významným krajinným prvkem a důležitým biotopem pro mnohé vodní živočichy. Při troše štěstí lze na hladině zastihnout párek kachen březňáček, volavku popelavou a další vodní ptáky, pokochat se krásou kvetoucích leknínů nebo pozorovat elegantní letové kreace různých druhů vážek.

Retenční nádrž „U ručiček“ je vítaným místem ke krátkému odpočinku a relaxaci u vodní hladiny obklopené borovými lesy s bohatým podrostem borůvek a brusinek. Svým půvabem zpestřuje a oživuje krásné, ale poměrně suché prostředí Sedmihoří, které samo o sobě stojí za pár hodin času a pár kilometrů našlapaných po cestách mezi nádhernými balvanitými „skalními městy“ pod korunami borovic.

Tři nová chráněná území

V oblastech spravovaných Lesy ČR, Lesním závodem Židlochovice byla v červnu letošního roku vyhlášena Krajským úřadem Jihomoravského kraje tři nová maloplošná zvláště chráněná území. Byl tak ukončen dlouhý proces zajištění ochrany těchto území, která jsou současně chráněna i jako evropsky významné lokality.

Nová přírodní památka Červené stráně o rozloze 4,72 ha se nachází v lese a na skalních výchozech u řeky Jihlavy, nedaleko Nových Bránic a byla vyhlášena především kvůli výskytu kriticky ohroženého druhu hvozdíku moravského (*Dianthus moravicus*).

Zbývající dvě přírodní památky Knížecí les (11,38 ha) a Přísnotický les (10,76 ha) se nacházejí v katastrálním území Nosislav a byly

vyhlášeny z důvodů výskytu chráněných druhů obojživelníků. Na místě dnešní přírodní památky Knížecí les provedly již v roce 1998 Lesy ČR s využitím dotací obnovu tzv. Nosislavského mokřadu na celkové ploše 2,7 ha. Byl odbahněn terén a nově se vybudovala soustava oddělených různě hlubokých tůní. V jedné části mokřadu byl ponechán ostrůvek s vrby hlavatými. V profilech břehů hlavních tůní mokřadu byly ponechány rozsáhlé mělčiny pro umožnění rozvoje mokřadních společenstev. Současně byly prohloubeny další tři tůně vzdálené přibližně 1 km proti toku říčky Šatavy, z nichž jedna je dnes právě součástí přírodní památky Knížecí les.

Pro přírodní památku Knížecí les je hlavním předmětem ochrany kuňka ohnivá, z dalších druhů žab se zde potom vyskytují rosnička zelená, ropucha obecná, skokan štíhlý a také skokan ostronosý. Udáván je i výskyt čolka obecného. Zoologům je tento mokřad znám jako jedna z nejpočetnějších lokalit páření právě skokanů ostronosých u nás. V některých letech je možné jich pozorovat až stovky.

Vyhlášení těchto lokalit za přírodní památky lze vnímat i jako ocenění práce lesníků, bez jejichž přispění by nebyla tato území dnes tolik cenná.

Letní kolo fotografické soutěže „Les očima lesníka“

V kategorii Náladová fotografie zvítězila paní Dagmar Kalina se snímkem Večerní voda a v kategorii Zvíře v lese opět dominoval pan Antonín Říha, tentokrát s fotografií Medvídě rozlamující pařez.

Všem, kteří se naší fotografické soutěže zúčastnili děkujeme a vítězům blahopřejeme.

Vítězné snímky

- kategorie Zvířata v lese: **Medvídě rozlamující pařez** (autor Antonín Říha)

- kategorie Náladová fotografie: **Večerní voda** (autor Dagmar Kalina)

Myslivecká slavnost v Opole

15. září 2012 se Soubor loveckých trubačů LČR, Lesní správy Jeseník ve složení Renáta Jeřábková, Anna Vencálková a Jitka Moková s vábičem jelenů Ing. Bc. Lubomírem Novotným a mysliveckou delegací Okresu Jeseník zúčastnil mysliveckých slavností „Hubertowiny Opolskie 2012“.

Tato myslivecká slavnost je organizována v Opolském vojvodství loveckými sdruženími spolu s lesními správami státních lesů jednou ročně, vždy v jiném regionu. V letošním roce se slavnost konala v Przysieczu u Prószkowa a zajišťována byla s Loveckými sdruženími „Lesy Niemodlinskie“ a Lesními správami Prószków a Tulowice.

Slavnost byla zahájena Výroční Hubertskou mší svatou, po vystoupeních čelných představitelů loveckých organizací a čestných hostů byli vyznamenáni zasloužilí myslivci a také tolerantní manželky některých aktivních myslivců.

Vystoupení všech souborů loveckých trubačů a vábičů jelenů bylo doprovázeno doplňkovým programem, v němž byla k zhlédnutí výstava trofejí, zookoutky s preparovanou zvěří, prezentační stánky lesních správ, módní přehlídka mysliveckého oblečení a neméně důležité stánky s bohatým občerstvením.

Účast jesenické delegace přispěla k vzájemnému poznání a navázání další spolupráce, o čemž svědčí i pochvalný list.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

Rekonstrukce lesní cesty - Resslera II.

Podnik Lesy ČR zrekonstruoval lesní cestu Resslera II. se štěrkovou vozovkou v délce 1 km. Součástí oprav byla také sanace dvou sesuvů. Stavba se řešila dle zásad krajinného inženýrství za použití přírodě blízkých materiálů jako je kámen a dřevo. Na realizaci získal podnik finanční prostředky

z dotací evropské unie – Programu rozvoje venkova.

Lesní cesta Resslera II. se nachází v rozsáhlém chráněném území Bílých Karpat v okrese Hodonín - katastrální území Nová Lhota u Veselí nad Moravou a Javorník. Je napojena na okolní stávající lesní dopravní síť Filipovským údolím podél přítoku Hrubého potoka, k hlavní trase lesní cesty Resslera. Svě jméno dostala po

bývalém a dlouholetém vedoucím polesí Javorník, panu Oskaru Resslerovi. Ten ji plánoval již v minulém

století pro zpřístupnění do té doby „panenských lesů“ - vrcholů Klokočnicka a Hradiska. Samotná stavba započala v roce 1989, provedly se však pouze základní zemní práce a musela být v důsledku porevolučních majetkových přesunů pozastavena.

Současnou rekonstrukcí se odstranily povodňové škody, které se na lesní cestě postupně projevovaly po přívalových deštích. V celé délce byla silně poškozena vyjetými kolejiemi a erozí a stala se tak obtížně sjízdnou. Na dvou místech se navíc vytvořily svahové sesuvy, které se postupně zvětšovaly, zejména při zvýšených průtocích v důsledku extrémních srážek či při tání sněhu. Podél cesty se tedy z důvodu zpevnění navrhly ochranné lat'ové plůtky, pro stabilizaci sesuvu byla použita srubová stěna a odvodnění trativody. Bezpečný provoz a možnost míjení protijedoucích vozidel jsou zajištěny zpevněnými výhybnami.

Realizací tohoto projektu se tedy nejen splnil sen bývalého polesného pana Resslera, ale obnovil se přístup k rozsáhlým lesním porostům a umožnilo se jejich řádné obhospodařování. Nová cesta splňuje podmínky pro bezpečný provoz a spolehlivě slouží jak lesní technice a případné požární technice, tak také turistům a cykloturistům.

Obnova Lesoparku Schönwald zdárně pokračuje

Lesopark Schönwald se nachází v těsném sousedství obce Jinošov, 5 kilometrů severně od Náměště nad Oslavou. Právo hospodařit v lesoparku mají LČR, s.p., zastoupené lesní správou Náměšť nad Oslavou.

Historické souvislosti

Jinošov je obec s raně středověkou minulostí a především s vazbou na panské hlavní sídlo na zámku v Náměšti nad Oslavou. V nivě Jinošovského potoka byly zřejmě kultivovány louky s jednotlivými duby, jasaný a lípami,

souvislejší porosty dřevin (olše, javory, topoly a vrby) zůstávaly na březích. Na příhodném místě byl na Jinošovském potoce zbudován dvouhektarový rybník (nyní nese jméno rybník Březina). Novou a nesmazatelnou podobu této krajiny vtiskl hraběcí rod Haugwitzů.

V r. 1752 zakoupil náměšťské panství Bedřich Vilém hrabě Haugwitz (první rádce a ministr Marie Teresie). Jeho potomci vlastnili náměšťské panství až do roku 1945. Za panství Haugwitzů došlo k hospodářskému a kulturnímu rozkvětu celého Náměšťska. Údaje o nejstarší podobě lesoparku jsou velmi kusé. Umožňují pouze konstatování, že jižně od obce Jinošov byla bažantnice s rybníkem, loukami u potoka a lesíky na svazích kolem. Pro další osudy Jinošovské bažantnice je významný až konec 18. a začátek 19. století. Kolem bažantnice byla postavena již během 2. pol. 18. stol. dva metry vysoká kamenná zeď. Proměna bažantnice na park byla zahájena současně se stavbou letního sídla (zámek Schönwald) v letech 1795 až 1798.

Na dobu největší krásy lesoparku v letech 1827 až 1846 navazují roky, ve kterých se podoba parku měnila zřejmě jen v dekorativních detailech a dá se předpokládat, že až do roku 1945 byly dobře udržovány cesty, pěšiny, stavby, ohradní zeď i rybník a louky.

Na jaře roku 1945 se stal zámek s přilehlým parkem útočištěm starých lidí, žen a dětí prchajících před blížící se frontou. Na základě dekretů prezidenta Beneše byl veškerý majetek celé rodiny Haugwitzů po válce zkonfiskován. Již v květnových dnech roku 1945 vyhověl Zemský národní výbor žádosti skautů o přidělení Schönwaldu do jejich správy. Skauti zde pořádali skautské lesní školy. Jednu z nich navštívil prezident Beneš při příležitosti svého pobytu na nedalekém zámku v Náměšti nad Oslavou, který byl po válce upraven na jeho letní sídlo na Moravě. Skautský oddíl měl s lesoparkem i zámek velké plány, rok 1948 však jejich naděje ukončil natrvalo. V roce 1950 se celý areál dostává do rukou Svazu mládeže a stal se krátce přechodným domovem hornických učňů. Koncem srpna 1951 zde byla zřízena škola, tzv. Státní kurs pro přípravu pracujících na vysoké školy se stručnějším pojmenováním Dělnická příprava, který fungoval do roku 1953. Dalšími obyvateli zámku se stali staří lidé ve zřízeném Domově důchodců. V této době již přechází přilehlý lesopark pod správu státních lesů. Zámek včetně celého parku byl v roce 1958 vyhlášen kulturní památkou. V roce 1966 se z domova pro důchodce stal domov pro mužské obyvatele s mentálním postižením, tedy Ústav sociální péče. Ústav sociální péče sídlil v zámku do roku 2010, kdy zřizovatel Ústavu, Kraj Vysočina, rozhodl o jeho prodeji. Dnes je zámek v soukromém vlastnictví.

V roce 1983 vznikla z iniciativy Jihomoravských státních lesů Brno, s. p., v lesoparku uznaná obora pro chov daňčí zvěře s názvem Obora Jinošov, v současnosti ve správě LČR, s. p., organizačně spadající pod lesní správu Náměšť nad Oslavou. Menší část lesoparku přiléhající k zámku byla oddělena plotem (cca 4 ha) a stala se součástí Ústavu sociální péče a v roce 2010 byla prodána jako součást zámku.

Obnova historické kompozice

V roce 2007 nechala lesní správa Náměšť nad Oslavou vypracovat předběžný projekt rekonstrukce lesoparku Schönwald. Tento projekt slouží jako podklad k následným podrobným projektům za účelem získání dotací ze strukturálních fondů EU.

V předchozích letech byly úspěšně dokončeny následující projekty: „Obora Schönwald – úprava Jinošovského potoka“, „Rekonstrukce vodohospodářských zařízení v oboře Jinošov – rybník Březina“ a „Obnova historické krajinářské kompozice lesoparku Schönwald v Jinošově“. Na všechny tyto projekty se podařilo získat dotace ze strukturálních fondů EU (Program rozvoje venkova a Operační program Životní prostředí).

Obnova pokračuje

V roce 2011 předložila LS Náměšť ve spolupráci s KŘ Brno další žádosti o poskytnutí dotací z Programu rozvoje venkova. Jednalo se o projekty: „Rekonstrukce historické oborní zdi lesoparku Jinošov“ a „Rekonstrukce pěšin lesoparku Jinošov“. Oba dva projekty jsou ve stádiu realizace a v současné době již těsně před dokončením. V letošním roce opravila v lesoparku lesní správa

z vlastních finančních prostředků lesní cestu s názvem LC Schönwald, a z Programu 2020 byl zrekonstruován altánek u bývalé bažantnice s názvem projektu „Obnova březové boudy – Obora Jinošov“.

Lesní správa Náměšť nad Oslavou vynakládá nemalé úsilí a finanční prostředky na obnovu této komponované krajiny, která je v menší míře srovnatelná s Lednicko –Valtickým areálem. Lesopark Schönwald si tuto péči bezesporu zaslouží a odvděčí se návštěvníkům nádhernými zážitky a příjemnou procházkou. Přístupný je celoročně, brankou přímo z obce Jinošov.

Michal Toufar

100 let chovu kamzíka horského v Jeseníkách

U příležitosti stoletého výročí rozhodnutí arcivévody Eugena, jímž povolil vypuštění kamzíka horského do lesního masívu v blízkosti Karlovy Studánky v Jeseníkách, uspořádalo Občanské sdružení Jesenický kamzík ve spolupráci s Muzeem v Bruntále a Jesenickou lesnickou společností mezinárodní konferenci „100 let chovu kamzíka horského v Jeseníkách“.

Nad konferenci přijal záštitu ministr zemědělství ČR, hejtman Moravskoslezského kraje a hejtman Olomouckého kraje. Finančně přispělo MZe ČR, KÚ Olomouckého kraje, KÚ Moravskoslezského kraje, Město Jeseník, Lesy ČR, s. p., ČMMJ, Pradělský lesní závod, a. s., Pivovar holba Hanušovice, a.s., Rotas, s. r. o., OMS Šumperk, Myslivecká nadace a Selská pekárna, s. r. o., Jeseník.

Místo konání – Zámek v Bruntále i datum 11. a 12. říjen bylo zvoleno symbolicky s historickými událostmi. Slavnostní ráz konference umocnila trojvýstava před jejím zahájením. Prvá z nich byla výstava autorská, na níž několik fotografů kamzičí zvěře vystavilo své fotografie, druhá a třetí, jejichž autory byli Ing. Jiří Pecháček a Ing. Milena Hamerská, dokládala na přehledných panelech celou historii života kamzíků v Jeseníkách až do dneška a veškeré životní projevy této zvěře.

Před vlastní výstavou vystoupil před shromážděnými účastníky na nádvoří zámku Soubor loveckých trubačů LČR, LS Jeseník ve složení Renáta Jeřábková, Anna Vencálková, Radek Procházka a Bc. Zdeněk Pavlíček, předseda o. s. Jesenický kamzík, který všechny na zámku přivítal, představil autory výstavy a popřál všem příjemný pobyt a pěkné zážitky.

Po zhlédnutí výstavy a krátkém občerstvení, zajišťovaném studenty Střední odborné školy Bruntál, p. o., následovala vlastní odborná konference. Před jejím oficiálním zahájením přivítala na Zámku v Bruntále jeho ředitelka Mgr. Hana Garncarzová. Celý průběh jednání pak moderoval předseda o. s. Jesenický kamzík Zdeněk Pavlíček. Přivítal vzácné hosty Ing. Jaroslava Palase, hejtmana Moravskoslezského kraje, zástupce Olomouckého kraje Ing. Miroslava Kvapila, JUDr. Zdeňka Horáka, MBA, ředitele KŘ LČR Šumperk, vedoucí Správy CHKO Jeseníky Ing. Michaelu Pruknerovou, zástupce ČMMJ a Myslivecké rady, všechny přednášející, zejména pak kolegy ze Slovenska a ostatní

účastníky konference. U příležitosti této konference předal malý dárek Ing. Jiřímu Mičouškovi a ocenil jeho životní zásluhy ve vztahu k jesenickým kamzíkům.

Celková účast (115) a stoprocentní disciplína posluchačů v průběhu jednání svědčila o nebývalém zájmu o problematiku kamzičí zvěře v Jeseníkách.

V průběhu dvou dnů konference odezněly následující odborné referáty:

- Chov kamzíka horského v pohoří Hrubého Jeseníku
autor: Ing. Jiří Silvestr
- Kamzík horský v Jeseníkách z pohledu ochrany přírody
autor: Mgr. Jindřich Chlápek
- „Nové druhy“ kamzíků a jejich rozšíření
autor: Prof., RNDr. Petr Koubek, CSc.
- 105 let chovu kamzíka v Lužických horách
autor: Ing. Pavel Bik
- Situace kamzíka horského (*Rupicapra rupicapra*) v Rakousku
autor: MVDr. Miroslav Vodňanský, Ph.D.
- Kamzík vrchovský na Slovensku
autor: RNDr. Josef Radúch
- Právní aspekty původnosti zvěře ve vztahu ke kamzíku horskému
autor: JUDr., Ing. Martin Flora, Dr.
- Kamzík v Hrubém Jeseníku – příklad střetu zájmu při ochraně přírody a krajiny
autor: Doc., Dr. Ing. Petr Horáček
- Priestorová a vertikálna distribúcia kamzíkov v TANAP-e
autor: Bc. Milan Ballo, RNDr. Ladislav Holko, CSc.
- Kamzík horský z pohledu Českomoravské myslivecké jednoty
autor: Ing. Vladimír Diviš
- Zdravotní problematika kamzíka horského (*Rupicapra rupicapra*)
autor: MVDr. Pavel Forejtek, CSc., Prof., MVDr. Karel Chroust, DrSc.

Společenskému večeru, uskutečněnému po prvním dnu jednání ve sklepních prostorách zámku, opětně s bezchybným zabezpečením studenty SOŠ Bruntál, předcházelo koncertní vystoupení

zdvojeného souboru loveckých trubačů z LS Jeseník a LS Javorník, divadelní scénka amatérských herců z Hlavnice a vystoupení členů Klubu vojenské historie „C.K. polní myslivci“ ze Zlatých Hor. Dvoudenní pracovní jednání bylo vedeno velmi korektně se snahou najít společnou řeč jak lesníků, myslivců, tak i ochranářů, o čemž svědčí i následně uvedené doporučení.

Závěry a doporučení Mezinárodní konference „100 let chovu kamzíka horského v Jeseníkách“

- **Organizátoři konference s potěšením konstatují** a oceňují, že odbornou veřejností byla konference přijata jako důležitá a velmi potřebná. Dokládá to počet účastníků, úroveň a počet přednášejících i celková konstruktivní atmosféra jednání.
- **Účastníci konference konstatují**, že byl na konferenci všeobecně deklarován zájem vést společná konstruktivní jednání, která povedou k zajištění budoucnosti kamzíka horského v Jeseníkách za podmínek přijatelných pro všechny dotčené strany.
- **Účastníci konference oceňují** změnu přístupu Správy CHKO Jeseníky ve vztahu ke kamzičí zvěři.
- **Účastníci konference konstatují**, že všichni účastníci akceptují požadavek CHKO Jeseníky a ochrany přírody obecně na maximální možnou eliminaci škodlivého vlivu kamzíka horského v lokalitě Velká Kotlina. Účastníci konference deklarují vůli ke společnému hledání technického řešení, aby tento požadavek byl zajištěn.
- **Účastníci konference doporučují**, aby CHKO Jeseníky, resp. orgány ochrany přírody zadaly nový vědecký výzkum, který by zmapoval skutečný vliv kamzíka horského na prostředí Jeseníků, a který by se stal podkladem pro další jednání o případném zvýšení stavu kamzičí zvěře v Jeseníkách. Současně doporučují občanskému sdružení Jesenický kamzík, aby jednání o navýšení stavu inicioval.
- **Účastníci konference doporučují**, aby občanské sdružení Jesenický Kamzík iniciovalo jednání kompetentních představitelů Správy CHKO Jeseníky, Lesů ČR a ČMMJ, které bude pokračováním jednání podle závěrů této konference.
- **Účastníci konference doporučují** věnovat nadále velkou pozornost zdravotnímu stavu jesenické populace kamzíka horského, která je v Evropském regionu nejzdravější populací této zvěře, a je velmi žádoucí, aby byl tento stav zachován.
- **Účastníci konference doporučují** kompetentním orgánům, aby zvážily možnost změny legislativních předpisů při stanovení počtu zvěře od tzv. „normovaných stavů“ k posuzování skutečných a konkrétních důsledků vlivu zvěře na prostředí a případných škod zvěří způsobených.
- **Účastníci konference vyzývají** uživatele a držitele honiteb, aby se připojili ke všeobecné společné snaze o zachování populace kamzíka horského v Jeseníkách a případnému navýšení jeho stavu mimo jiné také zamezením nelegálních odlovů.

Závěrem je nutno ocenit vykonanou práci organizátorů konference a za to jim poděkovat. Poděkování si také zaslouží všichni přednášející a účastníci konference, kteří svou přítomností vyjádřili podporu k tomu, aby se s kamzičí zvěří mohly setkávat v Jeseníkách i příští generace.

Ing. Jaromír Latner, CSc.